

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

21.04.2023

Vår referanse

2020/9065

Deres dato:

Deres referanse

ARNLJOT DYBVIK
Djupvik 117
9445 TOVIK

Telefonnummer til saksbehandler

Camilla Kvitberg Lehne, 776 42 226

Pålegg om gjenoppretting av elveløp - Stillelva - Tjeldsund kommune

Vi viser til brev, 3. mars 2023, der vi varslet pålegg om gjenoppretting av elveløpet i den kanaliserte delen av Stillelva.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark pålegger Arnljot Dybvik å gjenopprette naturlig tilstand i Stillelva jf. § 3 i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Stillelva skal legges tilbake til sitt opprinnelige elveleie.

Sakens bakgrunn

For om lag 12 år siden ble det naturlige løpet til Stillelva rettet ut på eiendom 77/9. Tiltaket skulle vært omsøkt etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, da det ikke er tillatt å gjøre slike tiltak uten tillatelse fra enten statsforvalteren eller fylkeskommunen. Søknad om tillatelse ble levert til Statsforvalteren i Troms og Finnmark den 3. desember 2021, som ga avslag med hjemmel i § 1 i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Begrunnelsen var fare for forringelse av produksjonsmulighetene for fisk og andre ferskvannsorganismer.

Forskriftens § 3 gir statsforvalteren hjemmel til å pålegge gjenoppretting av den naturlige tilstanden i et vassdrag. For å avgjøre om § 3 skulle benyttes, så Statsforvalteren i Troms og Finnmark det nødvendig å befare Stillelva. Dette ble gjort den 22. juni 2022 sammen med tiltakshaver og andre inviterte. Tema for befaringen omhandlet naturmangfoldet og formålet var å samle kunnskap om tilstanden i Stillelva før og etter tiltaket ble utført.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark sendte ut varsel om pålegg om gjenoppretting av naturlig tilstand i dagens elveløp med høringsfrist 30. november 2022. På bakgrunn av høringsinnspillene ble det vedtatt nytt varsel om pålegg den 3. mars 2023 om tilbakeføring av Stillelva til sitt opprinnelige elveløp.

Merknader til varselet om pålegg

Kopi av varselet ble sendt til Tjeldsund kommune, Troms og Finnmark fylkeskommune, Erling og Jorunn Antonsen (på vegne av klagende part), Naturvernforbundet i Troms og Miljødirektoratet.

E-postadresse:
sftfpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.statsforvalteren.no/tf

Org.nr. 967 311 014

Statsforvalteren har mottatt innspill til varselet fra Erling og Jorunn Antonsen på vegne av seg selv og Jan Dybvik, Aud og Tore Torgersen, Ove Andre Andreassen i Renså Utmarkslag og Stian Dybvik i Jeger og fiskerforbundet. De skriver i sine merknader at de er fornøyde med at elveløpet nå skal tilbakeføres til sitt opprinnelige løp og at det skal utarbeides en plan. Oppsummert skriver de:

- at de forventer Statsforvalteren i Troms og Finnmark fører tilsyn og etterkontroll av tiltaket for å sikre at tiltaket fungerer etter hensikten
- at de er opptatte av at det tas særlig hensyn til fall og strømforhold når elva skal tilbakeføres
- at eventuelle utbedringer i ettertid for å forhindre erosjon må gjøres på tiltakshavers regning
- at frist for å utføre tiltaket settes til 30. juni 2024
- at de vil vurdere å klage på vedtaket dersom det ikke ilegges straff jf. § 4 i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

Hjemmelsgrunnlaget

Med hjemmel i Lov om laksefisk og innlandsfisk mv. § 7, tredje ledd, kan Statsforvalteren kreve gjenoppretting av den naturlige tilstanden i et vassdrag dersom et tiltak er satt i verk uten tillatelse jf. § 3 i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

Statsforvalterens vurdering og konklusjon

Statsforvalteren har vurdert det innkomne innspillet og konkludert med at det pålegges som varslet, men med en justering i vilkårene. Det er viktig at tilbakeføringen ikke utløser fare for erosjon og dette skal tas med i planen for utførelsen som Statsforvalteren skal godkjenne før igangsettelse. Det skal leveres en rapport etter tiltaket er gjennomført og dette anser vi som tilstrekkelig med tanke på tilsyn. Ved behov vil vi vurdere en befaring av den tilbakeførte elva.

Vi har vurdert at Stillelva skal tilbakeføres til det opprinnelige elveløpet. Vi har lagt til grunn at § 3 i forskrift om fysiske tiltak gir hjemmel til å kreve gjenoppretting i opprinnelig elveløp og at «gjenoppretting av naturlig tilstand» kan omfatte tilbakeføring til opprinnelig bekkeløp. Vi har konkludert med å pålegge Arnljot Dybvik å tilbakeføre den kanaliserte delen av Stillelva til det opprinnelige elveløpet. Bakgrunnen for denne vurderingen er beskrevet i det følgende.

Grunneieren ønsker å tilbakeføre Stillelva til det opprinnelige elveleie og gjenopprette bekken til naturlig tilstand i det opprinnelige løpet. Dette er også anført av naboer og andre som har gitt innspill til varselet om pålegg.

Vi forventer ikke at en tilbakeføring vil kunne gjenskape forholdene slik de var før kanaliseringen og vi mener fortsatt at habitattiltak i det nåværende løpet kan gi gode forhold for fisk og ferskvannsorganismer. En tilbakeføring til det opprinnelige elveløpet vil føre til et nytt terrenginngrep i en område som har etablert seg siden bekkelukkingen. Dette er uheldig, men vi anser ikke dette å være et inngrep med svært negative konsekvenser for naturmangfoldet. Videre legger vi til grunn at forhold knyttet til kantvegetasjon ikke var tilstrekkelig vurdert i det første varselet om pålegg. Vegetasjonen i området er stort sett gress som ikke regnes for å være av stor verdi og ny etablering av kantvegetasjon vil tilføye området egenskaper som er viktige for næring, skjul og skygge og egenskaper som hindrer erosjon. Vi har også tatt med i denne vurderingen at inngrepet der hvor bekken går i dag, ble gjort i strid med forskriften.

I et pålegg om tiltak i et vassdrag vil det være naturlig at det stilles krav til at tiltakshaver fremlegger en plan for utførelse som skal godkjennes av Statsforvalteren. Dette er påpekt i innspillene og blir tatt til følge. Planen skal inneholde hvordan tilbakeføringen av elveløpet skal utføres, estimert arbeidstid og periode for arbeidet. Det skal også redegjøres for reetablering av kantvegetasjon og hvordan erosjon skal unngås.

Stillelva tilhører Rensåselva bekkefelt (189-3-R) som består av svært mange bekker i området rundt Rensåvatnet. Denne vannforekomsten er registrert med svært god økologisk tilstand og ingen risiko for å nå miljømålet. Vi vurderer at de endringer som ble gjort i nedre del av Stillelva ikke har hatt betydning for tilstand og oppnåelse av miljømålet i denne vannforekomsten og det samme gjelder for tilbakeføringen av Stillelva.

Flyttingen av Stillelva førte til ulemper for naboer i området. Dette gjelder privatrettslige forhold som ikke kan behandles etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, men effekten av at Stillelva nå legges tilbake vil sannsynligvis være positiv for disse forholdene.

En tilbakeføring av elveløpet kan føre til behov til å utbedre adkomst til eiendommen. Dersom det skal bygges bru eller overgang over bekken, må det avklares med kommunen om dette er i tråd med plan- og bygningsloven. Dersom det blir nødvendig med kulvert eller lignende, skal arbeidet vurderes etter forskrift om fysiske vassdrag og det må avklares med Statsforvalteren om det trengs tillatelse til dette.

Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8 til 12

Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Beslutningen er basert på faglig kunnskap på generelle tiltak i vassdrag og rehabilitering av vassdrag, lokal kunnskap, befaringer, tidligere uttalelser både fra privatpersoner, Norges vassdrags- og energidirektorat og konsulenter og innspillene i forbindelse med varsel av 27. september 2022. Kunnskapsgrunnlaget er godt nok for å ta en beslutning i denne saken jf. § 8. Førre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse. Tilbakeføringen av Stillelva vil ikke føre til belastning som utsetter økosystemet for uopprettelig skade jf. § 10. Tiltaket vil ikke føre til ytterligere miljøforringelse og det følger vilkår med pålegget som skal ivareta dette jf. § 11. Retningslinjer og godkjent plan vil sikre at inngrepet er basert på anerkjente metoder og utføres så skånsomt som mulig jf. § 12.

Vurdering etter vannforskiften

Stillelva er en liten del av et stort bekkefelt. Vi kan ikke se bort fra at flyttingen og kanaliseringen av Stillelva kan ha ført til forringelse av forhold for fisk og ferskvannsorganismer i elva, men dette er ikke så omfattende at det vil ha betydning for miljøtilstanden i det øvrige bekkefeltet. Vi anser tilbakeføringen av elva å være av samme betydning for miljøtilstanden i dette bekkefeltet og Statsforvalteren vurderer at utbedring ikke vil medføre påvirkning av vannforekomsten på slik måte at vannforskiften § 12 kommer til anvendelse.

Vedtak om pålegg

Med hjemmel i § 3 i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag pålegger Statsforvalteren i Troms og Finnmark med dette Arnljot Dybvik å tilbakeføre Stillelva til sitt opprinnelige elveløp.

Vilkår for pålegg:

1. Tiltaket skal utføres innen utgangen av 2024.
2. Gjenopprettingen og lokalisering av det opprinnelige elveløpet skal avklares med Tjeldsund kommune etter plan- og bygningsloven.
3. Det skal etableres kantvegetasjon i deler av elvekanten på den tilbakeførte strekningen. Kantvegetasjonen etableres ved å plante naturlig forekommende busker fra området.
4. Det skal utarbeides en plan som beskriver utførelsen, inkludert reetablering av kantvegetasjon og hensyn til erosjon. Denne skal godkjennes av Statsforvalteren i Troms og Finnmark før arbeidet settes i gang.

5. Entreprenøren skal ha rutiner for å unngå overføring av virus, bakterier eller parasitter til vassdraget. Alt utstyr som er i kontakt med vann må enten være fullstendig tørt eller desinfisert før arbeidet starter. Det må utvises særlig forsiktighet dersom utstyret har vært brukt i andre vassdrag tidligere. Etter arbeidet skal samme prosedyre følges før utstyret flyttes og tas i bruk annet sted.
6. Det skal leveres en kort rapport til Statsforvalteren i Troms og Finnmark når tiltaket er gjennomført, og senest ved utgangen av januar 2025.

Med hilsen

Anne Fløgstad Smeland (e.f.)
seksjonsleder fisk og vann

Camilla Kvitberg Lehne
fiskeforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

MILJØDIREKTORATET	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
TROMS OG FINNMARK FYLKESKOMMUNE	Postboks 701	9815	VADSØ
Erling Alfons Antonsen	Los Holtes Vei 34	9415	Harstad
NATURVERNFORBUNDET I TROMS	Postboks 924	9259	TROMSØ
DIELDDANUORI SUOHKAN - TJELDSUND KOMMUNE	Postboks 240	9439	EVENSKJER
Jorunn Marie Antonsen	Los Holtes Vei 34	9415	HARSTAD